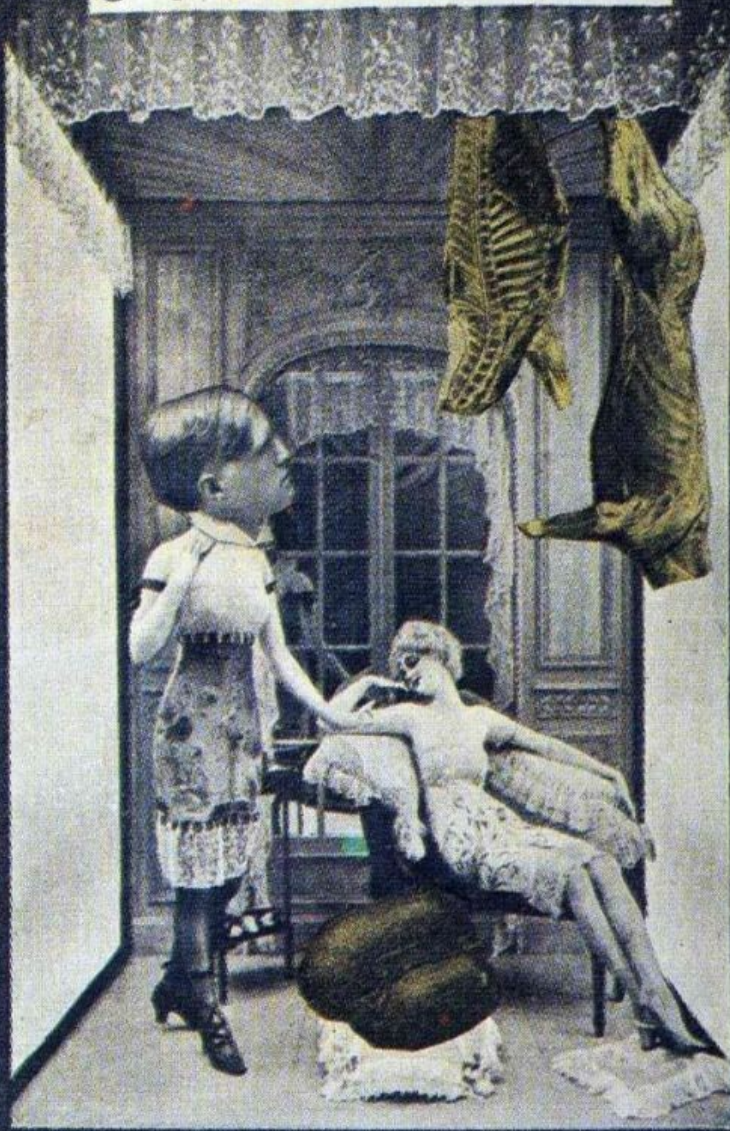

EXPONOVANÁ AVANTGARDA

Evropské avantgardní výstavy 1. pol. 20. stol.: ÚVOD

Augustine Thomas
et

OTTO FLAKE

EXPONOVANÁ AVANTGARDA

Vystavení = dílo vs. výkladní skříň (pro
zákazníky)

Umění vs. Tržiště

Událost vs. Manifest (persvazivní
povahu)

Jaká je/má být funkce umění v moderní
společnosti?

1 – společná: Hegel vs. Marx (Markuse)

2 – individuální: meditace/poučení/eskapismus

3 – „horká“: prožitek v určitém čase: spektakl s
účástí diváka

Luisse Straus – Max Ernst: koláž na papíře,
kolem 1920.

EXPONOVANÁ AVANTGARDA

- výstavy
- avantgardy
- instituce

VÝSTAVY AKADEMIE V PAŘÍŽI: SALON

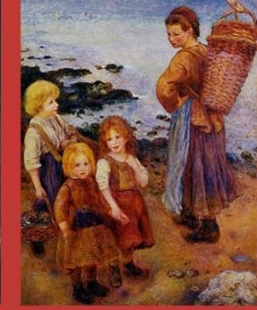
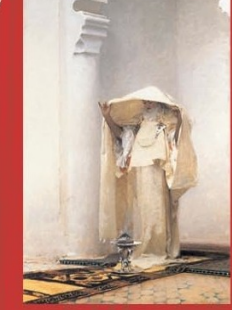
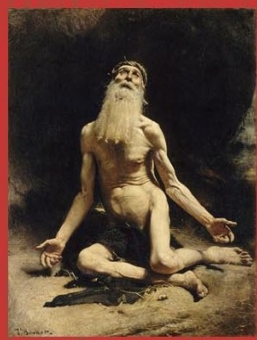
- <https://sites.google.com/a/plu.edu/paris-salon-exhibitions-1667-1880/1667>
- Královská akademie malby a sochařství v Paříži (zal. 1648)
- reorganizace 1663-1664 jménem krále Ludvíka XIV: Jean-Baptiste Colbert, Charles Le Brun:
  - *Each year there will be a general assembly in the Academy on the first Saturday in July, at which each officer will bring some*

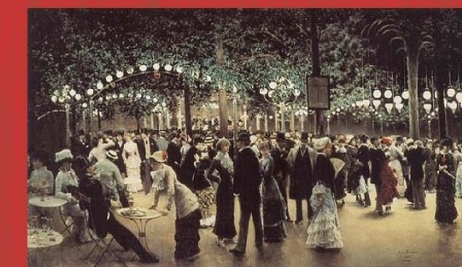

EXPLORATION
DE GENRE

LE NU

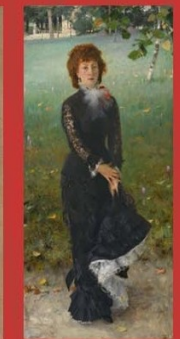
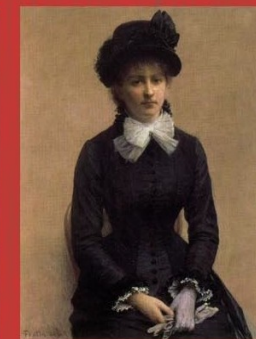
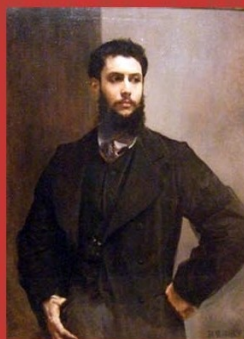

LE PAYSAGE

Salon de 1880

LES PORTRAITS

In Paris there are scarcely fifteen art-lovers able to appreciate a painter outside the Salon. And there are 80,000 who wouldn't buy a picture of the nose on their face if it wasn't painted by a Salon artist...

LES NATURE

VÝROČNÍ/JUBILEJNÍ VÝSTAVY

- H. Bartels: Stálá výstava Umělecké jednoty, v Hamburku akvarel na papíře, 1884,
<http://www.kollektiveautorschaft.uni-koeln.de/salonkultur.htm>

OD 1818 (NĚMECKO): KUNSTVEREIN

Paříž, 1879 a
1880: Joris-Karl
Huysmans:

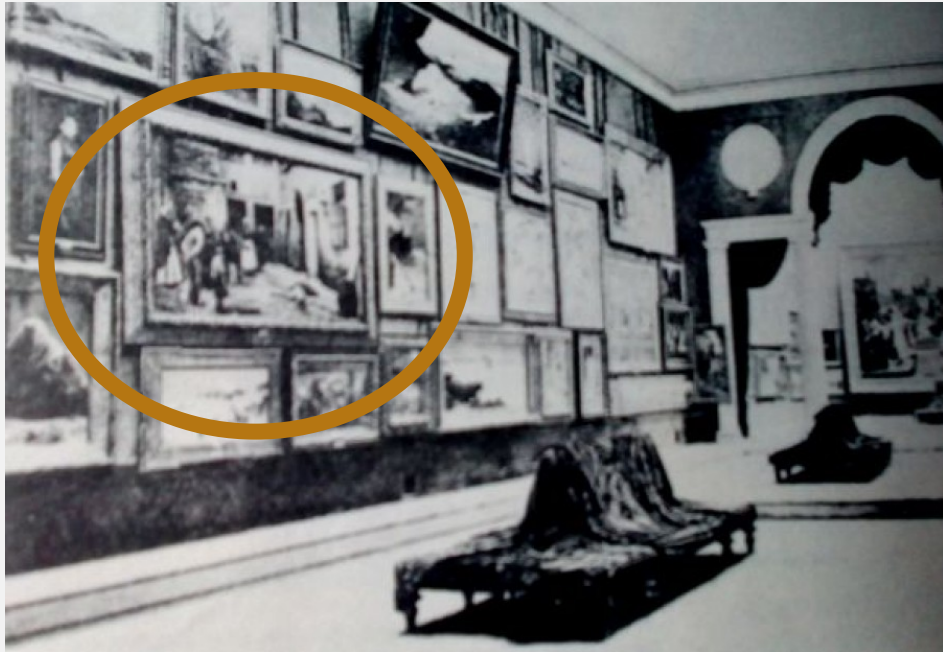
"je tisíckrát vícero
talentu v
nejmenším z
Chéretových
plakátů než ve
většině obrazů
vystavených na
pařížském Salonu."

- *Společnost vlasteneckých přátel umění*: soukromé sbírky „šlechtě ke cti“ vystaveny na odív vzdělaným a vzdělaným cestovatelům (Hegel, Goethe) v Černínském, později Štemberském paláci na Hradčanech.
- Jednota umělců: 1863 – *Krasoumná jednota*, pravidelné výstavy v Rudolfinu: pro podporu uměleckého dění (nákup, poptávka, prodej, vkus, vzdělání)
- „Pražský salon“: nejpočetněji zastoupené a navštívené výstavy v 90. letech 19. století (1000 kusů uměleckých předmětů)
- „Výroční trh obrazový“: „Nikdy nevystoupí banalita, plochost a prázdnota měšťanského umění do ostřejšího světla než při takovémto výročním trhu. Víte určitě, že všechno, co uvidíte dnes, jste viděli loni a že to uvidíte za rok zase. Je to zoufalá ironie viděti zase tytéž portréty šedivých profesorů a radů s jejich tučnými paničkami, totéž pomalované plátno žánrovým svinstvem všeho druhu – viděti zase na sta, bezduchých jalových krajin, na sta pečlivě malovaných, sádlem zalitých aktů pro salón měšťana.“

Karel Hlaváček, 1897, *Moderní revue*.

SPEKTÁKL A NOVÝ DIVÁK/DISCOURSE

J.Mán
es
1855:
Josefí
na

Jakub Schikanaeder: *Vražda v domě*, olej na plátně, 203 x 321cm (rozměry tzv. „kolosálního obrazu“), 1890, vystaven na Zemské jubilejní výstavě 1891.

Oblíbený žánr: „malovaná neštěstí“ (aktualizace, reportáž)

Ztroskotání norské lodi na severním pólu; ilustrace z časopis *Le petit journal*, December 16, 1893

ZPŘÍTOMNĚNÍ/REPORT
ÁŽ

Emanuel Leutze, *Washington Crossing the Delaware*, 1851, olej na plátně, 378.5 x 647.7 cm (Metropolitan Museum of Art)

Václav Brožík: Mistra Jan Hus před koncilem v Kostnici, olej na plátně,
5x8 m, 1883 (Staroměstská radnice, Brožíkův sál).

Luděk Marold: Bitva u Lipan. Pořízeno pro Výstavu architektury a inženýrství, která se konala na Výstavišti v Praze Holešovicích v 1926

VÝSTAVY: LITERÁRNÍ SALON VZNEŠENÝCH DAM

Salon v Berlíně,
1825, převzato z:

<http://www.kollektiveautorschaft.uni-koeln.de/salonkultur.htm>

Anicet Charles Gabriel
Lemonnier: *čtení Voltairových
tragédie v Salonu Marie
Thérèse Rodet Geoffrin*
1755

VÝSTAVA: „PŘEHLEDNÉ USPOŘÁDÁNÍ PŘEDMĚTŮ“

- Hospodářské, průmyslové a všeobecné výstavy
- „ztělesnění ideje“: interpretace významu světových výstav

EVROPA A OBCHOD NÁRODŮ

- **1851** Exhibition of the Works of Industry of All Nations
- Idea pokroku „proniká do obecného povědomí společnosti“, berá na sebe „vnější, konkrétní podobu – ztělesnění (embodiment), (...) je stvořena úderným hmotným důkazem“
- John B. Bury, *The Idea of Progress*, 1920.

INDUSTRY, ECONOMY A „PRŮMYSL“

- 1857: John Ruskin, *Národní hospodářství v umění*
  - *Ekonomie* aneb „správa domu“ a „umění uspořádati práci“ (s. 16 a 18)
    - Rozumné použití práce
    - Pečlivé uchovávání výtěžku práce
    - Vhodnou distribuci (**cechy**)
  - Jak nalézt umělce? (s. 30) A jak jej zaměstnat? >>> **Uměleckoprůmyslové školy, Werkstätten (dílny), veřejné zakázky (školy, knihovny, muzea)**
  - Jak uchovat jeho dílo? >>> **Uměleckoprůmyslová muzea (vzorky), galerie, (ne konzumní zacházení)**
  - Jak rozdělit pro **národ**? >>> **sběratelství, Obchodní a živnostenské komory, veřejné výstavy**
- **Výstava:** „*obrazem vývojového stupně, k němuž dospělo lidstvo....*“ (Princ Consort při otevření Světové výstavy v Křišťálovém paláci v Londýně 1851)

AVANTGARDA

- Teorie
- Tradiční „ismy“ a jejich výstavy: nekonečný přehled nebo ....
- Pragmatický výběr: přehlídky, manifesty, efemérní dílo a smysl veřejné reakce

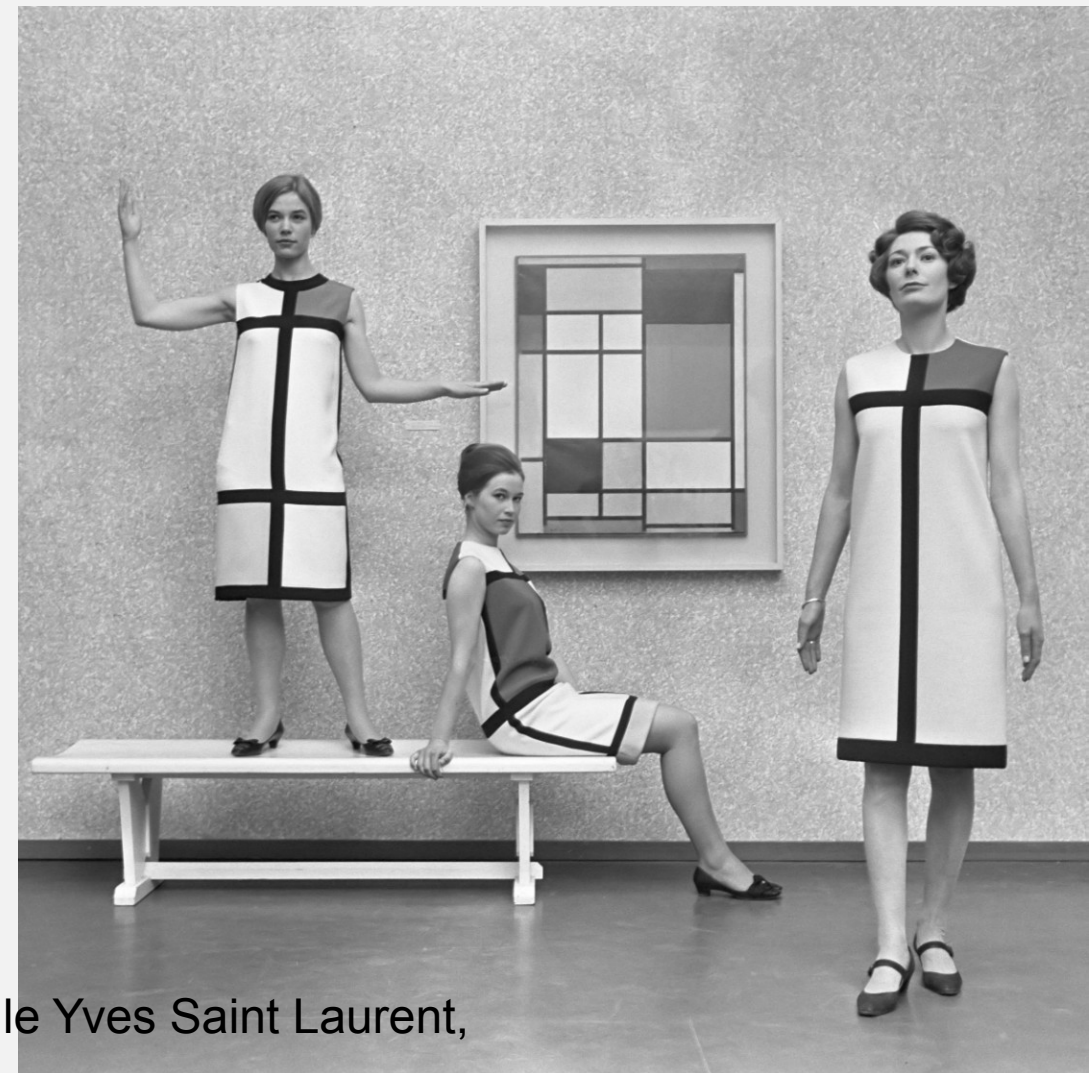
AVANTGARDA: TEORIE

- Sebekritika umění: avantgarda:
- Clement Greenberg: *Avantgarda a kýč* (1939)
- Peter Bürger: *Teorie umění* (1974); „Entfremdung“ aneb izolace světa umění od skutečnosti a ztráta společenského vlivu, *falešné uskutečňování avantgardy*:
  - Avantgarda (coby sebekritika umění bez vlivu)--aufheben (zrušit, překonat)--**autonomii** umění (instituci v rámci **afirmativní kultury**)--v buržoazní společnosti—SELHALA--a zaniká v aparátu kulturního průmyslu.
- Herbert Macuse: Afirmativní kultura a reziduální funkce umění: radost, poučení a rozkoš toho, čeho se nám ve skutečnosti nedostává (kompenzace).

„FALEŠNÉ USKUTEČŇOVÁNÍ AVANTGARDY“

- Avantgardizace obalů: „*estetizace každodennosti kulturním průmyslem*“ a zbožní estetikou
- Nepřekonána zůstává: „*odcizená struktura výrobních vztahů buržoazní společnosti*“

Modely podle Yves Saint Laurent,
1966

Oskar
Kokoschka:
*Vrah – naděje
žen*, ilustrace k
dramatu, 1911.

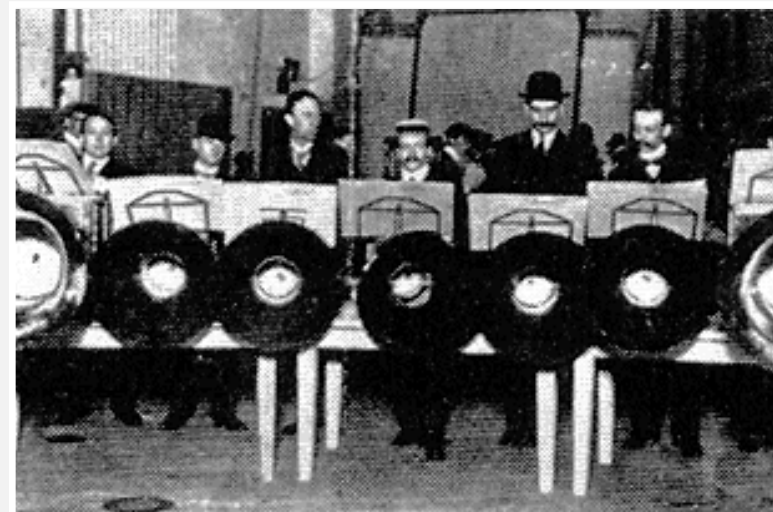
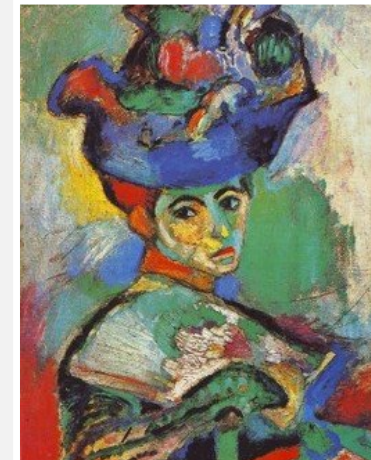

ODMÍTÁNÍ HERMENEUTICKÉ ÚTĚCHY

- Jean Francois Lyotard: *Vznešené a avantgarda* (1991); ein Ereignis – vyvstávání (dílo „nekonstatuje“), Agitation – vzrušení
- Richard Murphy: *Teoretizace avantgardy* (1998)
  - *Zerfall a Zersetzung* (rozpad a rozklad) ideálu organického zpodobení světa.
  - Umění - zpráva o skutečné nejasnosti světa (o ztracené lidské celistvosti)
  - Efekt momentu zklamaného očekávání: montáž, negace, nesmysl (odmítání hermeneutické útěchy)

TRADIČNÍ „ISMY“ A JEJICH VÝSTAVY: NEKONEČNÝ PŘEHLED NEBO ....

- Fauvismus (Podzimní salon, Paříž 1905)
- Expresionismus (Blaue Reiter, Mnichov 1911)
- Kubismus (Podzimní salon 1911)
- Futurismus (koncept T. Marinettiho, 1909, 1912... //Výstava 0,10 v Petrohradě 1916)
- Abstrakce (Salon Section d'Or, Paříž 1912)
- Dadaismus (Dada-Messe, Berlín 1920, Salon Dada, Paříž 1921)
- Surrealismus (Mezinárodní výstava surrealismu, Paříž, 1938)
- Mezinárodní funkcionalismus (První ruská výstava umění, Berlín 1920 // Bauhaus Výmar, 1923 // Film und Photo, Stuttgart 1929)
- Neorealismus (Nová věčnost, Mannheim 1926 // Regionlismus v USA)

CENTRAL-EUROPEAN AVANT-GARDES

1920 Dada-Messe, Berlin

1921 Salon Dada, Paris

**1922 – Erste russische Kunstausstellung,
Berlin**

1923 – Bauhaus, Weimar

Krisztina Passuth: The Exhibition
as a Work of Art. In: Timothy O. Benson
(ed.): *Central-european Avant-gardes*

- 1923 – Vilnius (Blok groupe)
- **1923 – Prague (Devětsil)**
- 1924 – Warsaw (Blok groupe)
- 1924 – Belgrade (Zenit groupe)
- 1924 – Bucharest
(Contimporanul)
- **1924 – Brno (Brno Devětsil)**

Die Kunst ist tot
Es lebe die neue
Maschinenkunst
TATLINS

INSTITUTE

- Peirre Bourdieu: kulturní kapitál (kompetence), autorita instituce (veřejná interpretace skutečnosti, umění jako sociální pole, symbolické násilí....
- Michel Foucault: discourse, instituce, konstrukce
- Na základě odkazů ke kulturnímu habitu **výstava definuje, jak zacházet s vystavenými věcmi:**
- „*vystavení na posvěceném místě má schopnost posvěcovat*“ (Arthur Danto)
  - Výstava jako přehlídka vzor(k)ů: (konstruktivisté v Berlíně 1921)
  - Výstava jako manifest (Dada-Messe 1920)
  - Výstava jako důkaz o pokroku (Film und Photo ve Stuttgartu, 1929)
  - Výstava jako spektakl (surrealistická mezinárodní výstava v Paříži, 1938)

LITERATURA

- Bruce Altshuler: *The Avant-Garde in Exhibition. New Art in the 20th Century*. 1994
- *Stationen der Moderne. Die bedeutenden Kunstaussstellungen des 20. Jahrhunderts in Deutschland*. (Ausstellungskataloge Berlinische Galerie) Museum für Moderne Kunst, Photographie und Architektur, Berlin 1988.